

## Пам'яті професора Станіслава Андрійовича Якименко

30 січня 2023 року пішов з життя керівник відділу опіків очей ДУ "Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України", доктор медичних наук, професор Станіслав Андрійович Якименко.

Станіслав Андрійович народився 3 вересня 1938 року у с. Рижавка Уманського району Черкаської області. В 1955 року після закінчення Рижавської середньої школи вступив до Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця. А в 1957 був переведений до новоствореного Тернопільського медичного інституту, який закінчив у 1961 році і за власним бажанням вибрав направлення на роботу в Узбекистан, де в 1961-1968 роках працював у Кокандському протитрахеоматозному диспансері.

За час роботи в Узбекистані Станіслав Андрійович брав активну участь у ліквідації трахоми, став кваліфікованим офтальмохірургом, виконав понад 2 тисячі операцій на очному яблуку та його захисному апараті.

В 1968 році Якименко С. А. був прийнятий на роботу до Одеського інституту очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П. Філатова, в якому пройшов шлях від аспіранта до завідувача відділу опіків очей інституту (з 1988 року).

В 1972 році Станіслав Андрійович захистив кандидатську дисертацію на тему «Діагностична цінність біомікроскопії в ультрафіолетових і інфрачервоних променях та ультразвукової ехографії при дослідженні очей з більмами», а 1986 році – докторську дисертацію на тему «Нові методи оптичного кератопротезування при більмах і дистрофіях рогової оболонки, не показаних або малоприсадних для пересадки рогівки». В 1993 році йому було присвоєно звання професора.

Основними напрямками наукової роботи Станіслава Андрійовича були вивчення патогенезу опіків очей та розробка нових методів їх лікування, зокрема розробка та вивчення кератопротезування як ефективного методу відновлення зору при більмах, непридатних до оптичної пересадки рогівки.

Розроблені професором Якименко С. А. нові моделі кератопротезів та методика операції дозволили зробити кератопротезування ефективним методом відновлення зору при так званих «безнадійних» більмах. Станіслав Андрійович особисто виконав понад тисячу операцій кератопротезування, що є унікальним у світовій практиці.



Ще одним із напрямків наукової роботи С.А. Якименко було вивчення патогенезу опіків очей і розробка нових методів медикаментозного та хірургічного їх лікування. На підставі вивчення різних ланок патогенезу опікової хвороби очей ним були обґрунтовані та розроблені нові методи невідкладної допомоги та лікування тяжких опіків очей, вперше застосовані ферменти для медикаментозного лікування опіків очей і їх наслідків; на підставі вивчення порушення гематофтальмічного бар'єру при опіках очей обґрунтована доцільність внутрішньоартеріального введення комплексу медикаментозних препаратів; запропонована електроелімінація. Застосування цих методів в комплексній терапії опіків очей суттєво підвищило ефективність лікування цієї дуже важкої патології органа зору.

С. А. Якименко також розробив ряд нових методів хірургічного лікування при опіковій патології органа зору (операція усунення анкілосимблефарону, антиглаукоматозна операція, методи хірургічного лікування важких опіків очей з застосуванням ексимерного лазера, амніотичної оболонки і стовбурових клітин лімбу). В цілому професором С. А. Якименко було виконано понад 12 тис. операцій переважно вищих категорій складності.

На запрошення різних країн (Болгарія, Угорщина, Китай, Польща) він виїжджав для читання

лекцій та проведення показових операцій кератопротезування. Крім того, він виступав із доповідями на багатьох Міжнародних та Європейських форумах офтальмологів, що принесло йому світову популярність.

Професор С. А. Якименко – автор понад 400 наукових публікацій та чотирьох монографій – «Оптичне кератопротезування» (1986 рік), «Опіки очей» (2001 рік), та «Кератопротезування» (2018 рік), «Опіки очей та їх лікування» (2020). Під його керівництвом виконано 2 докторські та 8 кандидатських дисертацій. Протягом 20 років він був вченим секретарем спеціалізованої вченої ради і 7 років – заступником голови спеціалізованої ради з захисту дисертацій, організатором і багаторічним головою етичного комітету інституту. Також протягом багатьох років він був членом правління наукового товариства офтальмологів України, членом редколегії «Офтальмологічного журналу».

Професор С. А. Якименко був лауреатом премії імені акад. В. П. Філатова АМН СРСР, нагороджений Почесними грамотами Міністерства охорони здоров'я,

Академії медичних наук і дипломом I ступеня ВДНГ України. В 1998 році Кембриджським міжнародним біографічним центром йому було присвоєно почесне звання «Людина 20 століття». Він також був членом міжнародної асоціації з кератопротезування, почесним членом Болгарського товариства офтальмологів, почесним професором ряду університетських офтальмологічних центрів Китаю та Тернопільського державного медичного університету ім. І. Я. Горбачевського.

Станіслав Андрійович завжди користувався повагою та авторитетом у колег, був уважною, інтелігентною, доброзичливою людиною та цілеспрямованим висококласним спеціалістом в своїй професійній діяльності.

Світла пам'ять про Станіслава Андрійовича Якименко збережеться в наших серцях, а його ім'я – в історії нашого інституту.

*Колектив ДУ "Інститут очних хвороб та тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України"*